Finansutskottets betänkande

1983/84:7

om rationalisering i den offentliga sektorn

I detta betänkande behandlar utskottet motionerna

1982/83:698 av Anita Johansson m. fl. (s) om det föreslagna basregistret över företag,

1982/83:1589 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) om nya kreditpolitiska ramar, m. m., i vad avser yrkandena 3– 5,

1982/83:1701 av Eric Hägelmark (fp) om översyn av äldre lagar och regler.

Motionerna

I motion 698 av Anita Johansson m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller att basregisterutredningen får i uppdrag att pröva att i basregistret men framför allt "basuppgiftskortet" införa uppgifter med årlig aktualitet om huruvida företaget är registrerat för olika skatter och avgifter samt om någon/några av dessa är debiterade men ej erlagda.

I motion 1589 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) hemställs – med hänvisning till motiveringen i motion 1982/83:1588 –

3. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av direktiven för delegationen för företagens uppgiftslämnande i enlighet med vad som i motionen anförts.

4. att riksdagen anhåller att regeringen ger riksrevisionsverket i uppdrag att föreslå avveckling av kostnadskrävande regleringar,

5. att riksdagen anhåller att regeringen ger riksrevisionsverket i uppdrag att föreslå förenklingar och begränsningar i floran av bidrag till näringslivet.

I motion 1701 av Eric Hägelmark (fp) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett översynsarbete av lagar och regler med den i motionen angivna inriktningen bör inledas.

I *motion 698* anförs att det basregister som föreslagits av den inom statskontoret verksamma basregisterutredningen (BASUN) bör kunna utformas på ett sådant sätt att det även kan utnyttjas som ett medel mot ekonomisk brottslighet.

Motionärerna framhåller att i samband med entreprenörverksamhet och upphandling vore det önskvärt att icke-seriösa företag kunde identifieras och deras verksamhet försvåras. Man bör därför ge BASUN i uppdrag att pröva om inte basregistret bör innehålla uppgifter av årlig aktualitet om företaget är

registrerat för olika skatter och avgifter och om dessa är debiterade resp. ej erlagda. För arbetsmarknadens lokala parter skulle också ett sådant förhållande bidra till snabbare beslut om t. ex. entreprenörs- och anbudsantaganden, vilket i sig gagnar de seriösa företagens verksamhet.

Kampen mot ekonomisk brottslighet skulle få ett verksamt stöd om dessa uppgifter tillfördes basregistret och "basuppgiftskortet".

Yrkandena 3–5 i *motion 1589* motiveras i moderata samlingspartiets partimotion 1588 om näringspolitiken.

I motion 1588 anförs att det arbete som bedrivits inom ramen för delegationen för företagens uppgiftslämnande (DEFU) – vilken inrättades av trepartiregeringen – var framgångsrik när det gällde att begränsa myndigheternas anspråk på uppgifter från företagen. Verksamheten kan fortsättas även om nya former kan övervägas.

Myndigheter som t. ex. yrkesinspektionen måste anpassa sina krav på företagen till den ekonomiska verkligheten utan att kravet på säkra arbetsmiljöer därför eftersätts. Riksdagen bör ge RRV i uppdrag att föreslå avveckling av kostnadskrävande regleringar.

Bidragstänkandet har enligt motionärerna ökat oroväckande. Det är därför hög tid att rensa i bidragsfloran och riksdagen bör därför ge RRV i uppdrag att föreslå avveckling av onödiga bidrag.

I *motion 1701* anförs att det behövs bredare insatser för att se över gamla regleringar och undanröja bestämmelser som spelat ut sin roll eller i övrigt inte är ändamålsenliga. Ett förslag till samlat program för ett sådant översynsarbete har nyligen framlagts i en rapport som framställts vid RRV på uppdrag av expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO), Besparingar genom avregleringar.

För att minska regleringarnas samhällsekonomiska kostnader och uppnå effektivare statlig styrning föreslås i rapporten följande åtgärder:

- Utveckla strategier för avreglering
- Bättre kostnads-effektanalyser
- Bredda avregleringsprogrammet
- Sektorövergripande översyner
- Översikt över regelsystemet

Detta program bör kunna tjäna som utgångspunkt för systematiska och målmedvetna ansträngningar att ompröva gällande regelsystem. Motionären vill att regeringen snarast inleder ett översynsarbete i detta syfte.

Utskottet

I *motion 698* föreslås att BASUN ges ett kompletterande uppdrag med innebörden att utforma basregistret så att ekonomisk brottslighet motverkas.

Utskottet vill anföra följande. I sitt slutbetänkande (Basregister över företag och andra organisationer, Statskontoret 1983:31) redovisar utredningen sitt förslag om vilka uppgifter som bör ingå i basregistret. I detta förslag ingår inte uppgifter om beskattningsförhållanden. Motivet till att dessa uppgifter ej bör medtagas är att registret skall vara ett basregister och inte byggas ut till ytterligare ett företagsregister.

Sedan den 1 april 1983 tillämpas emellertid ett författningsreglerat kontrollförfarande i samband med anbudsprövning vid statliga myndigheters upphandling (prop. 1982/83:53, FiU 1982/83:23). Avsikten är att förfarandet skall utgöra en förebild även för de kommunala myndigheternas upphandling. Förfarandet, som är reglerat i upphandlingsförordningen och i föreskrifter av riksskatteverket (RSV), innebär i huvudsak följande.

Innan ett anbud antas skall den upphandlande myndigheten, om det inte är onödigt, hos länsstyrelsen och den lokala skattemyndigheten kontrollera om anbudsgivaren är registrerad i föreskriven ordning för redovisning och inbetalning av mervärdeskatt, innehållen preliminär A-skatt och arbetsgivaravgifter. Den upphandlande myndigheten kan också hos kronofogdemyndigheten inhämta uppgift om för vilka skatter eller allmänna avgifter anbudsgivaren eventuellt står i skuld.

Vidare har kommissionen mot ekonomisk brottslighet föreslagit (Kontroll av leverantörer, Ds Ju 1983:14) att det genom en ändring i skatteregisterlagen bör införas möjligheter för seriösa företag att beträffande sina leverantörer inhämta motsvarande uppgifter som kommer i fråga vid den offentliga upphandlingen. Ärendet är under behandling i justitiedepartementet. Utskottet anser mot denna bakgrund att några ytterligare åtgärder inte är påkallade med anledning av motionen.

Motion 1589 behandlar bl. a. frågor om minskad byråkrati inom näringspolitiken. Vad gäller förslaget om fortsatt verksamhet inom ramen för det arbete som bedrivits av delegationen för företagens uppgiftslämnande (DEFU) vill utskottet framhålla följande.

I avsikt att ta till vara de goda erfarenheterna från DEFU:s arbete har en förordning (SFS 1982:668) inrättats om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner. I förordningen föreskrivs bl. a. att innan myndigheten beslutar inhämta uppgifter – exempelvis nytt formulär till blankett eller ändring i ett tidigare fastställt formulär – skall samråd ske med den organisation som företräder näringsidkaren.

I motionen föreslås också att riksrevisionsverket (RRV) ges i uppdrag att dels föreslå avveckling av kostnadskrävande regleringar, dels föreslå avveckling av onödiga bidrag till näringslivet. Utskottet vill emellertid framhålla att RRV i två rapporter nyligen har behandlat dessa områden. I november 1982

publicerades rapporten "Besparingar genom avregleringar" (RRV Dnr 1982:99) och i september 1983 revisionsrapporten "Statliga företagsstöd" (RRV 1982:573).

Mot här angiven bakgrund avstyrks yrkandena 3–5 i motion 1589.

I *motion 1701* föreslås att ett översynsarbete av lagar och regler inleds med syfte att granska gamla regleringar och undanröja bestämmelser som spelat ut sin roll eller i övrigt inte är ändamålsenliga. Den i betänkandet tidigare nämnda rapporten från RRV, "Besparingar genom avregleringar", kan enligt motionären tjäna som utgångspunkt för detta arbete.

Utskottet vill anföra följande. Det översynsarbete som motionären efterlyser pågår i regeringskansliet och berör samtliga departement. Här kan nämnas stat- kommunberedningen med uppgift att ta fram underlag som minskar antalet statliga regler gällande kommunsektorn, förenklingsarbetet inom industridepartementet vad gäller regler för näringslivet, motsvarande arbete inom utrikesdepartementets handelsavdelning som syftar till en förenkling av bestämmelserna för det nordiska handelsutbytet och justitiedepartementets systematiska genomgång av straffbestämmelserna i lagarna. Utskottet anser inte några ytterligare åtgärder nu påkallade med anledning av motionen. Med det anförda avstyrks motion 1701.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motion 1982/83:698,
2. att riksdagen avslår motion 1982/83:1589 yrkandena 3–5,
3. att riksdagen avslår motion 1982/83:1701.

Stockholm den 27 oktober 1983

På finansutskottets vägnar
ARNE GADD

Närvarande: Arne Gadd (s), Paul Jansson (s), Per-Axel Nilsson (s), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Filip Fridolfsson (m), Rolf Rämgård (c), Torsten Karlsson (s), Bo Södersten (s), Hugo Hegeland (m), Rolf Andersson (c), Anders Andersson (m), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) och Kenth Skårvik (fp).

Reservation

Lennart Blom, Filip Fridolfsson, Hugo Hegeland och Anders Andersson (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "I motionen" och på s. 4 slutar med "motion 1589" bort ha följande lydelse:

Dessa och vissa andra i och för sig välkomna förändringar framstår emellertid som obetydliga.

I motionen föreslås även att riksrevisionsverket (RRV) ges i uppdrag att dels föreslå avveckling av kostnadskrävande regleringar, dels föreslå avveckling av onödiga bidrag till näringslivet. Utskottet vill erinra om att RRV i två rapporter nyligen har behandlat dessa områden. I november 1982 publicerades rapporten Besparingar genom avregleringar (RRV Dnr 1982:99) och i september 1983 revisionsrapporten Statliga företagsstöd (RRV 1982:573). Utskottet finner det med hänvisning härtill angeläget att regeringen snarast vidtar ytterligare förenklingsåtgärder av de slag RRV förordar. Utskottet tillstyrker yrkandena 3–5 i motion 1589.

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen med anledning av motion 1982/83:1589 yrkandena 3–5

   a) hos regeringen begär en översyn av företagens uppgiftslämnande i enlighet med vad utskottet anfört,

   b) anhåller att regeringen utarbetar förslag till avveckling av kostnadskrävande regleringar,

   c) anhåller att regeringen utarbetar förslag till förenklingar och begränsningar i floran av bidrag till näringslivet.